

5.4. ՀՀ շրջակա միջավայրի 2014 թվականի նոյեմբեր ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.4.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, նոյեմբեր ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 489 փորձանմուշ: Պասիվ նմուշառման 210 դիտակետից վերցվել է օդի 1 695 փորձանմուշ: Մշտադիտարկման արդյունքներն ըստ բնակավայրերի, նմուշառման, դիտարկման տեսակների և վերահսկվող նյութերի ունեցել են հետևյալ պատկերը.

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ, 2014թ. նոյեմբեր

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից, անգամ
ք.Երևան	7	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, գետնամերձ օզոն	835	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	1	փոշի	25	2.1
ք.Վանաձոր	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	270	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ալավերդի	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	239	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Հրազդան	1	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ցեմենտի փոշի	90	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	1	ցեմենտի փոշի	30	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	1	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ	90	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	30	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	90	Արդյունքների հրապարակումը տեխնիկական պատճառներով նախատեսված է տարեկան կտրվածքով
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	30	

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշներն ավտոմատ դիտարկումների միջոցով, 2014թ. նոյեմբեր

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից, անգամ
ք.Երևան	5	ածխածնի մոնօքսիդ	3 982	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2 043	
		ծծմբի երկօքսիդ	17 216	
ք.Ալավերդի	1	ածխածնի մոնօքսիդ	1 419	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2 160	
		ծծմբի երկօքսիդ	4 304	

**Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները
պասիվ նմուշառմամբ, 2014թ. նոյեմբեր**

	Դիտակայան-ների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից, անգամ
ք.Երևան	47	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	356	ՀՀ նորմաների սահմաններում 1.2
ք.Գյումրի	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	192	ՀՀ նորմայի սահմաններում 1.8
ք.Վանաձոր	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	192	ՀՀ նորմայի սահմաններում 1.6
ք.Ալավերդի	38	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	304	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	20	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	155	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	12	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	120	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	88	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	118	
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	98	
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	72	
ք.Ծաղկաձոր	14	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	140	ՀՀ նորմաների սահմաններում

Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (անձրև, ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2014թ. նոյեմբեր

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշների վերցման ամսաթիվը							
	1-2	2-3	4-5	22-23	24-25	25-26	27-28	28-29
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	7.04	6.87	6.31	7.04	6.71	6.29	6.22	6.86
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՄիմ/սմ)	55.4	24.7	87.5	18.3	25.1	11.7	16.9	38.5
Սուլֆատ իոն	4.95	1.46	1.98	2.39	1.01	0.98	1.66	3.29
Քլորիդ իոն	0.56	0.26	15.38	0.72	2.29	0.64	0.68	3.23
Նիտրատ իոն	3.47	1.46	1.29	1.70	1.62	1.53	1.48	2.49
Ֆտորիդ իոն	0.08	0.04	0.04	0.02	0.03	0.05	0.03	0.02
Ամոնիում իոն	0.89	0.73	1.05	0.74	1.24	0.72	1.17	1.62

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (անձրև, ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2014թ. նոյեմբեր

մգ/դմ³

	Նմուշների վերցման ամսաթիվը										
	1-2	15-16	16	18-19	22	23	24-25	27	27-28	29	30
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	6.52	5.97	6.55	6.31	6.64	6.46	6.47	5.49	5.32	7.07	6.64
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՄիմ/սմ)	21.8	23.0	11.4	23.3	23.8	37.5	9.7	28.2	9.3	34.4	37.5
Սուլֆատ իոն	1.97	3.60	1.63	4.70	1.77	5.96	0.97	3.07	1.03	0.79	2.70
Քլորիդ իոն	0.92	0.70	0.13	0.28	1.37	0.38	0.27	1.80	0.33	2.57	4.06
Նիտրատ իոն	2.46	3.24	0.69	2.88	1.26	6.37	0.91	3.53	0.89	0.92	2.81
Ֆտորիդ իոն	0.14	0.03	0.03	0.03	0.02	0.01	0.01	0.40	0.26	0.02	0.01
Ամոնիում իոն	1.50	0.78	0.42	1.00	1.27	2.72	0.42	1.05	0.30	1.38	1.44

5.4.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Նոյեմբերին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 35 գետերի, Արփա-Սևան ջրատարի, Արփիլճի, Կեչուտի ջրամբարների և Երևանյան լճի 78 դիտակետերում: Վերցված 78 փորձանմուշներում որոշվել է 40-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2014թ. նոյեմբեր

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	4	Նիտրատ իոն
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	Նիտրատ իոն
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
		Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
			6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
			7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
		Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	2	-
			10	Գետաբերան	2	-
	Մարցիգետ	13	Գետաբերան	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Ախթալա	14	Գետաբերան	4	Ցինկ, մոլիբդեն, մանգան	
				5	Սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ	
	Աղստև գետի ավազան	Աղստև	15	ք. Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	3	ԹՔՊ
			16	ք. Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			17	ք. Իջևանից 1 կմ վերև	3	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
18			ՀՀ պետական սահմանի մոտ	4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
Գետիկ		20	Գետաբերան	2	-	
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	31	Ամասիա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			32	Ամասիա գյուղից 1 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ
	Աշոցք	37	Գետաբերան	3	ԹՎՊ, ԹՔՊ	
	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	4	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
				3	ԹՎՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	ԹՎՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
		41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն	
		42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	ԹՎՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	47	Գետաբերան	5	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը	
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	Ֆոսֆատ իոն	
			53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	Ֆոսֆատ իոն	
			54	Արգնի ՀԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
			225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
			55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
			56	Գետաբերան	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	57	Հանքավան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-	
			58	Գետաբերան	2	-	
	Ծառաղբյուր գետի ավազան	Ծառաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	2	-	
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ձկնագետ գետի ավազան	Ձկնագետ	60	Սեմյոնովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
				61	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն
Մասրիկ գետի ավազան		Մասրիկ	63	Գետաբերան	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
Սոթք գետի ավազան		Սոթք	64	Հանքավայրից 0.5 կմ վերև	3	Ամոնիում իոն	
			65	Գետաբերան	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր		Վարձաղբյուր	67	Գետաբերան	2	-	
			69	Վարդենիկ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-	
		Մարտունի	70	Գետաբերան	4	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
			71	Գեղիովիտ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-	
Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր		Արգիճի	72	Գետաբերան	2	-	
			74	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն	
			75	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն	
	Շողվակ	76	Գետաբերան	3	Ֆոսֆատ իոն		
	Գավառագետ	78	Գետաբերան	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն		
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք	Արփա գետի ավազան	Արփա	83	ք.Ջերմուկից 0.5 կմ վերև	3	ԹՔՊ	
			84	ք.Վալթից 0.5 կմ վերև	2	-	
			85	ք.Վալթից 0.5 կմ ներքև	2	-	
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	3	ԹՔՊ	
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	-	
		Եղեգիս	88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	-	
Արփա-Սևան ջրատար	68	Ծովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն			
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	-	
			90	Գետաբերան	2	-	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	2	-
			92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, մանգան, կախյալ մասնիկներ
			93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	Մոլիբդեն, վանադիում
			94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	5	Պղինձ, մոլիբդեն, մանգան, վանադիում
		Արծվանիկ	96	Գետաբերան	5	Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, սուլֆատ իոն
	Գեղի գետի ավազան	Գեղի	98	Գետաբերան	4	Մոլիբդեն
	Որոտան գետի ավազան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	2	-
			100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	3	Ֆոսֆատ իոն
			101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	3	Ֆոսֆատ իոն
			102	Տաթև ՀԷԿ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	Ֆոսֆատ իոն
	Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	104	Գետաբերան	2	-
	Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	2	-
107			ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2014թ. նոյեմբեր

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Ջրի քիմիական կարգավիճակի դասը	Վերահսկվող նյութը
Արփիլճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	4	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	2	-

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2014թ. նոյեմբեր

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները												
		1/ՑԿՊ, մգՕ/լ	1/ՑՊ, մգՕ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ	1/ՆՊ, մգՆ/լ
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	4.25	-	-	0.05	144.1494	-	0.0024	0.0040	0.0415	0.0120	-	0.1526	0.0023
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	3.91	-	1.060	0.099	149.7917	-	0.0020	0.0040	0.0375	0.0147	-	0.0698	0.0024
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3.7	-	0.547	0.090	158.4961	-	0.0027	0.0044	0.0306	0.0146	-	0.2183	0.0020
29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	-	50	-	-	245.5989	0.022	0.0060	0.0077	0.06	0.0163	46.1919	-	0.0033
30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	3.61	-	-	-	247.4647	-	0.0066	0.0073	0.067	0.0169	46.2851	-	0.0042